

23. ULUSLARARASI BİLİŞİMCİ MARTILAR PROJELERİ BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

Bu yıl 23. yılına giren “Uluslararası Bilisimci Martılar” projeleri, Yapay Zekâ (YZ) odaklı olarak ve YZ destekli olarak yeniden tasarlanmıştır. Nedeni; gençleri, akademisyenleri ve tüm toplumsal aktörleri etik, sürdürülebilir ve yenilikçi YZ çözümleri üretmeye teşvik etmektir. Tasarımı, sürekli güncellemesi ve koordinasyonu Prof.Dr. Hayal KÖKSAL’a ait olan proje sürecinin yönetimi; “Yenilikçi İmece Derneği (YİMEDER)” ve “Eğitimde Toplam Kalite ve Mükemmellik Dünya Konseyi (WCTQEE)”, Türkiye Genel Direktörlüğü’nce yapılır. Proje İstanbul Kent Üniversitesi’nce desteklenmektedir.

Amaç

- Yapay zekânın yararlarını ve olası risklerini ele alarak toplumsal farkındalığı artırmak.
- Disiplinlerarası iş birliği ile yenilikçi ve uygulanabilir projeler geliştirmek.
- Sürdürülebilirlik, eşitlik ve etik ilkelerini tüm süreçlere entegre etmek.
- 2005 Türkiye Yaratıcı Kalkınma Fikirleri Yarışmasında Dünya Bankası ödülü alan “İmece Halkaları” yöntemini kullanarak ekip ruhunu geliştiren pproblemleri çözme yöntemlerini ve bilimsel kalite araçlarının kullanımını gençlere ve toplum üyelerine öğretmektir. Bu yöntemle şimdiye dek beş binden fazla proje yönetilmiştir.

Hedef Kitle Kategorileri

- Okul öncesi kurumları da dahil olmak üzere Lise sonuncu sınıfa kadar tüm öğrenci ve öğretmenler (Bilisimci Martılar)
- Üniversitelerin ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencileri (Lider Martılar)
- Genç profesyoneller, yerel girişimciler, deneyimli iş insanları, STK temsilcileri ve yerel yönetimler (Toplum Martıları)

(Tüm kategorilerde engelli bireylerin ve onları destekleyecek engelli derneklerinin yer alması önerilir.)

*Lider Martılar → Üniversiteler İçin Yeniden Tasarlandı.

Amaç: Tüm üniversite fakültelerindeki öğrencileri, yapay zekâ ve sürdürülebilir yaşam gibi güncel küresel sorun alanlarında iş birliği, yaratıcılık ve bilimsel yöntemlerle çözüm geliştirmeye teşvik etmek. Projeler, Bilisimci Martılar’ın 23 yıllık imece kültürü ve PUKÖ (Planla-Uygula-Kontrol Et-Önlem Al) kalite döngüsü yaklaşımı ile yürütülür.

Lider Martı Projelerinin Katılımcıları ve Ekip Yapısı:

- **Fakülteler:**
 - Eğitim Fakülteleri (Öğretmen adayları ve eğitim teknolojileri bölümleri başta olmak üzere tüm bölümler)
 - Mühendislik ve Teknoloji Fakülteleri (Bilgisayar, elektrik-elektronik, Gıda, Mekatronik, Çevre mühendisliği vb.)
 - Mimarlık ve Tasarım Fakülteleri (Sürdürülebilir mimari, endüstriyel tasarım, peyzaj)
 - Fen-Edebiyat ve Sosyal Bilimler Fakülteleri (Fizik, Kimya, Matematik, Psikoloji, sosyoloji, tarih, edebiyat, arkeoloji, felsefe)
 - İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri (Yönetişim, sosyal girişimcilik, liderlik, vb.)
 - Sağlık Bilimleri Fakülteleri (Halk sağlığı, hijyen, engellilik, yaşlı bakımı)
 - Güzel Sanatlar Fakülteleri (Sanatla farkındalık, sosyal inovasyon mekânları)
 - Diğer fakülteler ve disiplinler (Hukuk, İletişim, Spor Bilimleri vb.)

Ana Tema*:

Yapay Zeka → Faydalar, Riskler, Etik ve İyilik için kullanımı.

***Ekipler:** 5–10 öğrenci, 1–2 akademik danışman, tercihen bir dış paydaş (STK temsilcisi, yerel yönetici, sanatçı veya mühendis). Fakülteler arası **çok disiplinli** ekipler teşvik edilir.

Alt Temalar:

Aşağıdaki tablo, farklı disiplinler ve projeler için önerilen alt temaları sunmaktadır.

Kategori	Alt Tema Örnekleri
Eğitim ve Öğrenme	• AI destekli öğretim yöntemleri, öğrenme analitiği ve kişileştirilmiş eğitim • Ezberci öğrenmeye karşı eleştirel düşünme ve yaratıcılığı güçlendiren YZ uygulamaları • Eğitimde fırsat eşitliği ve erişilebilirlik (Engelli ve kırsal kesim öğrencileri için YZ uygulamaları)
Örnek: Eğitim Fakülteleri	“Yapay zekâ destekli öğretim ve etik sınırlar”
Çevre ve Sürdürülebilirlik	• İklim değişikliğiyle mücadelede AI kullanımı (enerji optimizasyonu, atık yönetimi) • Ekolojik veri analizi, biyolojik çeşitliliğin korunması ve afet erken uyarı sistemleri • “Akıllı köyler/şehirler” için yeşil teknoloji ve YZ çözümleri
Örnek: Mühendislik-Mimarlık Fakülteleri	“Çevre dostu yapay zekâ uygulamaları” “Akıllı ve sürdürülebilir yaşam alanları”
Sağlık ve İnsanın bedensel ve ruhsal iyileştirilmesi	• Erken teşhis, teletıp ve halk sağlığında YZ’nin etik kullanımı • Yaşlı ve engellilere yönelik destekleyici teknolojiler • AI tabanlı ilaç geliştirme genomik araştırmaların risk/yarar analizi
Örnek: Tıp, Sağlık Bilimleri Fakülteleri	“Yapay zekâ ile erken teşhis ve sağlık eşitliği”
Toplumsal Etki ve İnsan Hakları	• Yapay zekâda önyargı, ayrımcılık ve adalet sorunları • Mahremiyet, veri güvenliği ve kişisel hakların korunması • YZ’nin iş gücü, istihdam ve sosyal adalet üzerindeki etkileri
Örnek: Sosyal Bilimler, Hukuk	“Yapay zekâ ve toplumda haklar/adalet”
Sanat, Kültür ve Yaratıcılık	• AI’nın sanat üretimindeki (müzik, resim, edebiyat) rolü ve telif hakkı sorunları • Kültürel mirasın dijital korunması ve artırılmış gerçeklik projeleri • AI destekli hikâye anlatımı ve kültürlerarası diyalog
Örnek: Güzel Sanatlar, İletişim, Tarih	“Sanat ve yapay zekâ ile farkındalık yaratma”
Bilim ve Gelecek Vizyonları	• Kuantum bilişim, robotik ve uzay araştırmalarında YZ’nin geleceği • YZ ve insan zekâsının sınırları: İşbirliği mi, rekabet mi? • Toplamların YZ ile Uzun vadeli etik uyum stratejileri
Örnek: Bilgisayar Mühendisliği, Uzay Bilimleri, Fen-Edebiyat (Fizik), Felsefe, Sosyoloji	“22. Yüzyılda insan ve etik” “Robotik dünyasındaki ana sorunlar”

Proje Süreci ve Adımlar:

1. Kayıt ve ilk Eğitim (3 Ay: Kasım-Aralık 2025 ve Ocak 2026)

- Ekipler oluşturulur, kayıt yaptırılır, ilk eğitim tarihi ve yeri Koordinatör Hayal Köksal ile birlikte kararlaştırılır.
- Bilisimci Martılar tarihçesi, sürdürülebilir yaşam ilkeleri ve proje yönetimi eğitimi (Zoom veya yüz yüze). (H. Köksal tarafından verilir).
- 2. Planlama ve Veri Toplama (2 Ay: Ocak-Şubat 2026)
 - Ekipler sorun analizi, alan yazını taraması yapar. Planlama PUKÖ döngüsünün yani proje sürecinin ilk adımıdır, kalite araçları kullanılır.
 - Ekipler her adımda koordinatör ile iletişim halinde olur. Bu bir yönlendirmeli (Guided) projedir.
- 3. Proje Geliştirme (3 Ay: Mart-Mayıs 2026)
 - Kalite araçları kullanılarak PUKÜ döngüsünün diğer 3 adımı atılarak süreç tamamlanır (Uygulama, Kontrol etme ve Önlem alarak standartlaştırma).
- 4. Mentorluk ve Geliştirme (İsteğe Bağlı olup süreç boyunca devam eder):
 - Akademisyenler, mühendisler, sanatçılar ve STK'lardan mentorluk.
- 5. Sunumun Paylaşımı (1 Ay: Haziran 2026)
 - Projeler PPT + kısa film/web/blog formatında sunulur.
 - Projeler sergilenir ve jüri değerlendirmesi yapılır.
- 6. Değerlendirme ve (2 ay: Temmuz-Ağustos 2026)
 - %50 Akran Değerlendirmesi (diğer ekipler)
 - %50 Jüri Değerlendirmesi (uluslararası jüri)
- 7. Ödül Töreni, Çıktılar ve Yaygınlaştırma (2 Ay: Eylül-Ekim 2026)
 - “En İyi Disiplinlerarası Proje”, “En Yaratıcı Yapay Zekâ Çözümü”, “Sosyal Etki Özel Ödülü” gibi kategoriler.
 - Başarılı ekipler, sertifikalarını çevrim içi tören veya uluslararası konvansiyonlarda yer alır.
 - Seçilen projeler, Uygulamaya Hazır Proje Kitapçığı ve dijital katalog olarak yayımlanır.

Değerlendirme Ölçütleri

- Yaratıcılık ve yenilikçilik
- Disiplinlerarası yaklaşım ve imece kültürüne katkı
- Etik, sosyal ve çevresel etki
- Uygulanabilirlik ve sürdürülebilirlik
- Toplam Kalite Yönetimi araçlarını ve YZ kullanım oranı

Başvuru ve Tarihler

- **Kayıt ve proje başvuruları:** 1 Kasım 2025 - 31 Ocak 2026 arasında YİMEDER'e yapılır.
- **Kayıt formu ve ayrıntılar:** Bilgi, kayıt ve formlar için proje koordinatörü Prof.Dr. Hayal Köksal'a ulaşınız:
hayal@yimeder.org.tr hayal@hayalkoksal.com koksalhayal@gmail.com
0 212 341 26 02 veya 0 532 373 8487
- Proje hakkında daha fazla bilgi almak için; www.bilisimcimartilar.com adresini ziyaret ediniz.
Ekipler: 5–10 öğrenci, 1–2 akademik danışman, tercihen bir dış paydaş (STK temsilcisi, yerel yönetici, sanatçı veya mühendis). Fakülteler arası **çok disiplinli** ekipler teşvik edilir.

DESTEKLEYEN KURUMLAR

